

Örökségünk

Az Örökség Kulturális és Hagyományőrző Egyesület kiadványa

Cím: Hernádi Tájház 2376 Hernád, Fő út 124., tel.: 06-29-374-125
E-mail: orokseg_egyesulet@hernad.hu, www.hernad.hu

A tartalomból

*Kis tudósítás
a Ludas napról
A csillag
Télen az erdőn
Ötvennyolc éve együtt
Hagyományok,
népszokások
A szalmafonás régen
és napjainkban
Babusgató
Dr. Dékány Vilmos
segédpüspök
Nálunk szolgál
Szerzetes sírok Gyónon 3.
Az örök városban jártam
Értékeink – a ladánybenei
templomrom
Lámpás - Ajándék
Mikulás vagy télapó?
Falukarácsony*

Ez új év reggelén minden jót
kívánok,
Teljesedjenek be ma
a legszebb álmok.
Minden szép, minden jó,
minden legyen bőven,
Szálljon rájuk áldás
ez újesztendőben!
Dicsértessék az Új Jézus
Krisztus!

Készítették a gyóni Zárdakert Idősek Otthona lakói (Betlehem csodája gyermekszemmel)

Kis tudósítás a Ludas napról

Az időjárás végtelenül kegyes volt hozzánk, amikor november 10-én száraz időre ébredtünk. Fontos volt ez az Örökség Egyesület és más civil szervezetek tagjainak, mert lúdvágást terveztünk azon a napon a tájháznál. Rövid pálinkás jó reggelt után (volt, aki meghosszabbította) túlestünk az elkerülhetetlen is, így 11 óra körül készen állt a két liba arra, hogy a bográcsba kerüljön 18 társa mellé.

A délután folyamán sok szakács szorgoskodott a libából készült ételek elkészítésén, amit este fel is tálaltak az egyesületek tagjainak. Volt ott vörösborda ejtett liba, liba vadasan, babos liba, ludaskása, liba sültve, tárkonyos libaleves.... és sok-sok sütemény.

Vacsora előtt a Búzavirág Énekegyüttes és az ifjúsági klub műsorát élvezhettük.

Az elkészült ételeket az egyesületi szakácsok a hosszú, gyönyörűen díszített svédasztalra rakták, s abból mindenki azt ehetett, amit akart. Az Örökség Egyesület díjnyertes (!) szakácsai három ételt készítettek a nagy alkalomra.

Mindenki nagyon jól érezte magát, ami abból is látszott, hogy sokan már azt tervezgették, hogy jövőre milyen állat húsát dolgozzuk majd fel és fogyasztjuk el együtt, hogy ezzel is ünnepeljük a helyi civil szervezetek összetartozását és a közös munkát. (Nem jutottunk dűlőre, majd jövőre eldöntjük.)

A Ludas napról készült képeket a www.hernad.hu galériájában tekinthetik meg.

(PaMa)

Hernádi Ősz 2007

további programjai

December 2., 8., 15. 15 óra

**ADVENTI KOSZORÚ ÁLLÍTÁS,
GYERTYAGYÚJTÁS**

- Az Örökség Egyesület tagsága szeretettel vár minden karácsonyra készülő családot a fenti időpontokban a főtéren gyertyagyújtásra.

December 6-7-8. (csüt.-péntek-szombat)

**KORTÁRS FESTŐMŰVÉSZEK KÖZÖS
KIÁLLÍTÁSA**

- a művelődési házban.

A kiállított alkotások megvásárolhatók.

Megtekinthető: csütörtökön és pénteken 8-18 óráig,
szombaton 8-12 óráig.

Kiállító művészek:

Bubelényi Zsanna, Bubelényi László,
Bubelényi András, Zs. Kátai Éva, Csáky Lajos,
Várkonyi János, Ungváry Bazán Vladimír,
Almágy István, Bán Tibor, Győrfi András,
Tarasz Tabaka, Babos László, Varga J. Sándor,
Herpai Zoltán, Jakubik István, Megyeri Horváth Gábor,
Walter Gábor, Ernoe Stana, Kőrös Sára,
Jánosházi Ágnes.

December 20. (szerda) 17 óra

FALUKARÁCSONY

- az Örökség Kulturális és Hagyományőrző Egyesület szervezésében, közösen a helyi civil szervezetekkel a Főtéren.

- Ingyenesen látogatható.

A hernádi művelődési ház, valamint az őszi programot életre hívó szervezetek tisztelettel megköszönik támogatóiknak a programok létrehozásához nyújtott segítségüket.

Egyévesek lettünk!

Éppen egy esztendeje jelent meg az Örökségünk első száma. Nagy örömről a hernádiak (és a környező településeken élők többen) megszerették, rajtuk pedig soha nem tapasztalt alkotási vágy lett úrrá. Mindenki másért szereti: van, akit a riportok, van, akit a rendezvények, van, akit a hagyományok, ismeretterjesztő cikkek és van, akit a gondolatébresztő írások kötnék le leginkább.

A jövőben folytatni szeretnénk a megkezdett munkát, hiszen számtalan olyan téma van még, amely feldolgozásra vár. Kérjük, hogy ha olyan hagyományról, népszokásról tudnak, amelyet érdemes megismertetni másokkal is, vagy olyan helyen járnak az országban és a világban, amely kulturálisan vonzó, mondják el nekünk is, hogy bemutathassuk olvasóinknak.

A szerkesztőbizottság nevében jó olvasgatást kívánok!

Pallaga Mária

Egyesületi határozatok

Egyesületünk közgyűlése ülést tartott októberben. A meghozott határozatokat Alapszabályunk értelmében nyilvánosságra kell hoznunk. A döntéseket a továbbiakban olvashatják:

7/2007. sz. közgyűlési határozat:

A Közgyűlés 2007. október 8-i hatállyal, szótöbbséggel (14 szavazat) Gubicza Balázst választotta meg új elnökségi tagnak. Megbízatása a többi elnökségi tag megbízásának lejártáig szól.

8/2007. sz. közgyűlési határozat

Az Egyesület Közgyűlése felhatalmazza Zsírosné Pallaga Mária elnököt, hogy a Felső-Homokhátság Helyi Közösségben az Örökség Kulturális és Hagyományőrző Egyesületet képviselje és a Helyi Közösségben való részvételhez szükséges intézkedéseket tegye. Az Egyesület, az alapszabályzatának megfelelően a HERNÁD települést képviseli a megalakuló Helyi Közösségben.

Zsírosné Pallaga Mária

Kiadványunk Hernád Község Önkormányzata támogatásával jelenik meg.

Örökségünk

A hernádi Örökség Kulturális és Hagyományőrző Egyesület kiadványa

Szerkesztők: Gubicza Balázs, Racskó Zoltánné,

Sponga Tamás, Váradi Tibor,

Zsírosné Pallaga Mária és Zsolnai Jánosné

Nyilvántartási szám: 163/0174-1/2007.

Postacím: 2376 Hernád, Fő u. 149.

Tel.: 06-29-374-125

E-mail: orokseg_egyesulet@hernad.hu

Nyomdai munkák: Benedek Papír Ujhartyán, Epres u.

Tel.: 06-20-983-1598

ÖRÖKSÉG EGYESÜLET
HERNÁD

**Kérjük, támogassák
tevékenységünket!
Az Örökség Kulturális
és Hagyományőrző
Egyesület számlaszáma:
65500037-30052836-
53000010**

A csillag

A közismert író, Fekete István a Csillag című elbeszélésében egyik karácsonyi élményét a következőképpen mondja el.

A vadászházban éltem kinn az erdők és a hegyek között. Nagybátyám egyszer ezt mondta: „Szenteste gyere majd be fiam!” Amikor elérkezett az a nap, délután elindultam. A völgyben lent sűrűsödött a köd, de fenn a hegyen még minden tiszta volt. Átvágok az erdőn, gondoltam, előbb leérek az országútra, onnan már csak 7 km a falu. Kezdett alkonyodni, a köd pedig egyre feljebb emelkedett. Elvesztettem tájékozódási képességemet. Amikor egy bokrot kikerültem, nem tudtam, jó irányba fordulok-e. Eszembe jutott: „Járt utat a járatlanért el ne hagyj!” A köd hol sűrűsödött, hol ritkult. Egyszer csak megdobbant a szívem: ott a sarkcsillag. Arra van észak. Egészen balra kell fordulnom, mert beleesek az elhagyatott kőbánya szakadékába. Végigfutott a hátamon a hideg, de jól megnéztem az irányt, amíg ritka volt a köd, s mentem sietve. Negyed óra múlva kiértem az útra.”

Az író élménye és magatartása azonban nagyon is jellemző valamennyiünkre. Nincsen olyan ember, aki ne kérdőjelezte volna meg az élet kitapasztalt ösvényeit. Átvágom a megszokott utat, előbb célba érek. Míg a többiek a régi úton gyalognak, én előbb érek oda. Az ötlet bátorsága jól hangzik. Csak vannak előre ki nem

számítható kódok, amik az embert előbb-utóbb teljesen belepik és ha csak csörtet az életben, teljesen elveszti tájékozódási képességét. Az élet különböző kudarcai után nem tudja merre folytassa az útját. Aztán végigfut a hátán néha a hideg, mert néha a szakadék, a teljes pusztulás felé közeledik, hacsak észre nem vesz egy csillagot, amihez hozzá lehet igazítani az irányt. Ez a csillag azonban a vas-tag ködtől csak néha látható.

Az első karácsony óta, ami mintegy kétezer évvel ezelőtt volt, megjelent az égen egy fényes csillag, az Isten Fia, Jézus Krisztus. A megjelenése óta emberek milliárdjai tekintettek fel rá és próbálták a tanítása szerint élni. Az ő életüket is elborította néha a bűnöknek, a szeretetlenségeknek, a gyűlölködéseknek a ködje, de mielőtt ezek szakadékába zuhantak volna, még időben tájékoztak Jézus fényében.

Vannak, akik bátor emberekként önálló utat próbálnak járni. Keresztülvágnak az erdőn. Ők Jézus nélkül próbálnak élni. Utat törnek a járatlan földön, persze úgy, hogy fogalmuk sincs, hogy merre tartanak. Botladoznak szűklátókörű életük útjain és közben a munkahelyeken nagyokat gúnyolódnak a Jézus útján járó emberek felfogása miatt. Egyszer csak eltűnnek az élet szakadékaiban. A temető sírhantja alól már nem hallik gúnyos megjegyzésük!

Vannak, akik ugyan a tévelygéseik közben szeretnék látni a csillagot, de annyi mindent tartanak görcsösen a szemük előtt, hogy nem látják tőlük Jézust. A pihenés nélküli vasárnapok haj-

szája nem teszi lehetővé a szentmisén való részvételt. A pénz örökös gyűjtése és az állandó véget nem érő hajsza miatt nem érnek rá Jézus szerint tájékozódni. Szeretnék látni a helyes irányt, csak éppen akkor nem figyelnek Jézusra, amikor a köd néhány percig megritkul a szemük előtt.

Karácsony ünnepén kérdezzem meg magamtól, hogy melyik csoportba tartozom? Ha őszintén bevallottam magamnak, akkor döntsek! Okosan és megfontoltan.

Ennek a fényes csillagnak, Jézusnak a jelenléte azonban nemcsak irányt mutat, hanem ő olyan fényes csillag, aki láthatóvá teszi az ember árnyékát is. Jézus jelenlétében a bűnünk, a mulasztásaink is kivehetőbbé válnak. Aki a sötétben jár, annak persze nincs árnyéka. Aki világosságban jár, annak árnyéka is van.

Hogyan lehet ettől az árnyéktól, a bűnök sötétjétől megszabadulni? Jézus erre is hozott megoldást: a bűnbocsánattal, ami állandóan a rendelkezésünkre áll.

Az író végül is megérkezett a csillag segítségével a nagybátyjához! Nekem is el kell érkeznem Jézus segítségével életem céljához, az Istenhez!

Tibay László plébános

László atya

Télen az erdőn

Ha lehull a lomb és már a vadföldek sem nyújtanak táplálékot az állatoknak, akkor az ember gondoskodik róla, hogy tudjanak mit enni az erdő vadjai. Számos vadetetőt, kell

feltölteni mire beáll a fagy és leesik a hó. A környékbeli erdeinkben lévő nagyvadak az őzek, dákók, vaddisznók. A nagy vad mellett elenyésző számban fordul elő apróvad, a mezei nyúl és fácán.

Régebben a vadászok lovasszánnal és fogattal végezték a vadetetőt, de ma már ezt felváltotta a traktor, ami nagyobb területet tud bejárni. A nagyvadetetőket lucernával, réti szénával töltik fel. A szózókba nyalósót helyeznek ki, mert a só az állatok számára is fontos, ezáltal jut a szervezetük a szükséges ásványi anyagokhoz, aminek nagy jelentősége van az agancs fejlődésénél. Az ásványi anyagokban gazdag táplálékú területek vadjainak erősebb, jobban fejlett agancsuk van. A szálastakarmány mellett fontos, hogy kukoricát és egyéb szemestakarmányt is kapjanak, amit szórókra hordanak, ahová odaszoknak az állatok.

Ha nagyon kemény a tél és van tartósan legalább ötven centis hó, akkor utakat alakítanak ki hókével és ezek mentén a bokrokra, fák ágaira helyezik el a takarmányt, hogy az állatoknak ne kelljen a hóval megküzdeni, míg az etetőhöz érnek. A nagy hóban fölfáznak és hasmenésben elpusztulnak. Ha nem jutnak elegendő élelemhez legyengülnek, a fagyos hó felsérti a lábukat és a kisebzett lábú legyengült állatokat hamar elkapják a kóbor kutyák és élve szétmárcangolják. Milyen jó lenne, ha az emberek nem „felejtenek” ott megunt, kitett házörző állataikat az utak mellett vagy az erdőkben.

Uhu

Ötvennyolc éve együtt

Szluka Jani bácsi és felesége, Margit néni novemberben ünnepelték meg, hogy 58 évvel ezelőtt mondták ki egymásnak az igent. Igent mondtak, hogy jóban -rosszban segíteni fogják egymást. Nagy dolog ez, mert ma a házasságkötő teremig sem jutnak el a fiatalok. Jani bácsi októberben ünnepelte 80. születésnapját, Margit néni november 7-én a hetvenhatodikat. Együtt idézzük fel most a régi időket.

Mindketten munkás gyerekkorról mesélnek. Jani bácsi 12 éves kora óta aktív dolgozó, kőműves segédként kezdte, becsületesen kidolgozta az éveket a megérdemelt nyugdíjig. Margit néni szomorú gyerekkora ellenére hál' Istennek megőrizte humorérzékét. Mosolyogva meséli, miközben nézegetjük a fényképeket, hogy 12 évesen két hónapig dolgozott egy pár lakkcipőért, hogy abban mehesse húsévkor a templomba.

– Nagyon sokat kellett dolgoznunk nem volt időnk játszani – mondja.

– **Hol ismerkedtek a fiatalok?**

– Akkor nem diszkó volt, hanem úgy hívták: Madisz. Itt rendeztek bálakat. Nem ám minden hétfőgén, csak búcsúkor, ünnepekkor. Néha összefogtunk többen fiatalok, amikor nem bírtuk kivárni az ünnepet: citerást hívtunk, énekelünk, táncoltunk.

– **Jani bácsi, mikor kezdett játszani a hernádi rezesbandában?**

– Suhanc voltam, amikor nyolcan összeálltunk, játszotunk keresztelőn, esküvőn, búcsúkor, bálakon. Huszonöt évig fújtam a trombitát, nagyon szerettem. De jók is voltak azok az idők!

– **Margit néni, mit kellett egy lánynak tudni, ha férjhez akart menni?**

– Tésztát gyúrni, főzni, kenyeret sütni. Persze, aki nem tudott, az később saját fáradságán megtanulta.

– **Hogyan kezdték a közös életüket?**

– Tizennégy éves voltam, amikor megismerkedtünk. Négy év udvarlás után, 1949-ben esküdtünk. Bizony egy rossz lóval meg két özvegygel, az édesanyámmal meg a nagymamával kezdtük az életünket abban a házban, amelyikben ma is lakunk. A menyasszonytáncból vettünk két mázsa kukoricát. A földet műveltük, később vettünk egy te-

Mindig együtt

58 éve egymás mellett

A rezesbanda

henet. A tejhasznót (szlutyát) hordtam a piacra. Nagy szegénység volt, Pestről hoztam a zsírt, a húst, amit nagyon beosztva ettünk.

– **Jani bácsi, úgy tudom, aktívan tevékenykedett a templom építésénél.**

– Igen. A feleségem is, én is és még sokan a faluból. Éjjel pakoltuk a vagonból az építőanyagot. Pálinkaháznál megkaptuk bontásnak a malmot meg az istállót. A téglát megpucoltuk és lovaskocsival hordtuk az építésre. Bányai Ala-

dár atya vezetése alatt 1957-től 1960-ig megépült a templom. Gecser Gyuri bácsi meg a Kucsera Feri bácsi voltak a kőművesek. Nagy lelkesedéssel, igyekezettel közösen, fáradságot nem érezve építettünk a Jóistennek hajlékot.

– **Mindkettőjüktől kérdezem, mi a hosszú házasság titka?**

Jani bácsi viccesen mondja, hogy nem szabad elválni, de a viccet félretéve, szinte egyszerre mondják:

– Szeretet, egymás elfogadása, megbecsülése és bízni az isteni gondviselésben.

Mindannyiunknak üzenik, legyünk egyszerűek, tiszteljük egymást, legyünk szorgalmasak.

Jani bácsi minden vasárnap ott van a templomban, Margit néni is szorgalmasan jön, amikor elhozzák, már nem mer biciklire ülni. Így adnak hálát a Jóistennek az együtt töltött éveikért.

Brinza

Hagyományok, népszokások

Vízkereszt, január 6.

A karácsonyi ünnepkör Boldogasszony havának hatodik napján, Vízkeresztkor fejeződik be. Ezen a napon emlékezünk Jézusnak a Jordán vízében való megkeresztelkedésére, az egyház ezen a napon szenteli a vizet. A víz szentelésének, megkeresztelésének szertartásából ered a Vízkereszt elnevezés. A vízszentelést mindig vízkereszt vigiliáján végezte a pap. A szenteltvíz dézsákban állt a templomban az erre kijelölt helyen, a hívek ezekből merítették meg üvegeiket, s vitték haza. Ugyanakkor ezen a napon emlékezik meg az egyház a napkeleti bölcsekről is, és ez az a nap, amikor Jézus a menyegzőn borrá változtatta a vizet.

Bizonyára mindannyian hallottunk már házszentelésről. Manapság, ha egy család beköltözik új otthonába, akkor meghívják a barátokat, megmutogatják a ház minden zegzugát, pezsgőt bontanak. Ez persze már nem ugyanaz, mint a hagyomány szerinti Vízkereszt napjához kötődő házszentelés.

A múlt század második felében még erősen élt a hagyomány, hogy Vízkeresztkor a pap szenteltvízzel a kezében kereste fel a katolikus családok házait. Megáldotta a házat és azok lakóit.

Ezt a napot a háromkirályok napjának is nevezték. Ezért aztán sok helyen felírták egy megszentelt krétával az ajtóra, vagy szobába az ajtó fölé a háromkirályok nevének kezdő betűjét G M B, Gáspár, Menyhért, Boldizsár, valamint az évszámot.

A katolikus családok mindig tartottak otthon szenteltvizet. Ahogy a templomból hazavitték, rögtön hintettek belőle a küszöbre – csak ezután léptek be a házba –, a szoba négy sarkába, mert hittek annak óvó és gyógyító erejében. Egy keveset még a jószágokra is juttattak, hogy a betegségeket tartsa távol s legyen bőséges a szaporulat.

Ha beteg volt a háznál, akkor mindig elővették a szenteltvizet, azzal bekenték a beteg homlokát, hogy mihamarabb meggyógyuljon. Szinte minden betegségre alkalmazták. Más fontos eseményeknél is szerepe volt a szenteltvíznek, még az ifjú házassokat is meghintették vele, hogy egészségesek és szerencsések legyenek.

A napkeleti bölcsek emlékére Háromkirályok-járást tartottak. Ennek különösen nagy hagyománya volt a Délvidéken. Ilyenkor énekelve jártak házról-házra az egyszerű ruhába öltözött fiatalok. Három fiú, Gáspár, Menyhért, Boldizsár, megkérdezték, „Szabad-e behozni a háromkirályok csillagát?” Ha a háziak azt mondták igen, akkor bementek és énekeltek.

A dallamban és szövegben egyaránt voltak kisebb eltérések, azonban tartalmilag ugyanarról szólt.

Háromkirályok napján,
Országunk istápján,
Dicsérjük énekekkel,
Vigadozó versekkel,
Szép jel és szép csillag,
Szép napunk támadt,
Szép napunk támadt.

Gyertyaszentelő Boldogasszony február 2.

A Római Katolikus Egyház ünnepe, amely Szűz Mária megtisztulásának napjához fűződik. A szentelt gyertya, mint Krisztus jelképe egyike a legrégebbi szentelményeknek (Tátrai – Karácsony1997.).

Ezen a napon megszentelt gyertyából vitték haza a hívek, és azt nagy becsben tartották, a szülőbe vagy ládafiába tették, hogy mindig kéznél legyen. A szenteltgyertyát elővették és meggyújtották, ha jött a vihar menydörgéssel és villámlással, kiváltképpen, ha jég is esett. Úgy tartották, hogy a szenteltgyertya lángja megóvja a házat a villámcsapástól.

Sok helyen volt szokás, hogy amíg az újszülöttet meg nem keresztelték, addig csak szenteltgyertya világíthatott mellette, hogy megóvja a rontástól.

Gyakran előfordult, hogy a haldokló kezébe égő gyertyát tettek, „hogy annak fényénél muljon ki”, de a súlyos beteg, vagy a halott mellett is égették a szenteltgyertyát, mert bíztak mágikus erejében, abban, hogy Krisztus nem hagyja magára, megsegíti.

Az idők gyakran suttozták körülöttem, hogy egyszer majd eljön a világvége, és akkor koromsötétség lesz mindenütt, csak a szenteltgyertyával lehet majd világítani.

Sokáig hittem.....

Zsolnainé

A szalmafonás régen és napjainkban

Augusztusi számunkban említettem az aratókoszorú készítését, most utánajártam, hogyan is alakult ki a szokás, és hol tart ma.

Bizony, az ember, leleményességének köszönhetően, ősidők óta felhasználja a gabona szárát is, nemcsak a termését. Bizonyára jó néhányan még emlékezünk a szalmazsákra (mifelénk trózsák), amit mára felváltott a matrac. De nem csak derékaljat, párnát tömtek vele, használták tetőfedésre, vagy disznópörzsöléshez, és nagyon könnyű volt begyújtani vele.

Hazánkban az ezernyolcszázas évekre tehető az arató ünnepségek fénykora. Akkoriban, az aratás

végeztével aratókoszorút fontak az asszonyok, nemcsak a gazdának, hanem fontak maguknak is, amit a mestergerendára, vagy az istállóba felakasztva őriztek a következő aratásig. Az ebből kimorzsolt s vetőmagba kevert szemek biztosították a jövő évi bő termést.

Virágzó mesterség volt egykor a szalmakalapfonás. A XX. század elején kiegészítő és megélhetési lehetőséget jelentett az asszonyoknak.

A szalmafonás jól nyomon követhető egészen a kézzel való aratás végéig.

A közelmúltban alkalmam volt részt venni egy szalmafonó táborban Kisújszálláson. Bár csak három napig tartott a tábor, sokat tanultam szalmafonásból is. A táborat az Országos Szalmafonók Baráti Köre tartotta, mely 1995-ben alakult meg. Itt ismerkedtem meg egy csodálatos asszonnyal, akinek a nevéhez fűződik a szalmafonás újraélesztése.

Sülye Károlyné Klárka 1991-ben még maga sem tudott szalmát fonni, de támadt egy ötlete az akkori művelődési ház igazgatónőjének, még pedig az, hogy hirdessenek meg au-

**Szalmaszív a
www.szalmakincstar.hu-ról**

gusztus 20-ára egy Kalászfónó pályázatot (Kalászt nem lehet fonni, jegyzi meg Klárka).

Amikor megkérdeztem, honnan jött az ötlet, azt válaszolta, hogy valószínű Isteni sugallat volt. Annyi volt addigi kapcsolata a szalmával, hogy látott egy szalmacsigát a törökszentmiklósi tsz irodában, és gondolta, ha egy ilyen van, többnek is kell lennie a környékben, gyűjtsék össze. Meghirdették a pályázatot, de sokáig nem jelentkezett senki. Kiderült, hogy Törökszentmiklóson már senki nem tudott fonni. Ezért meghirdették a pályázatot országos szinten is. Több lapban megjelent az I. Országos Kalászfónó pályázat felhívása. Először Kenderesről Szerencsi Imre küldött esőcsigákat (ezekkel az aratókoszorúkat díszítik), majd Kőnyről jelentkezett Hancz Péter, aki az ország egyetlen Népművészet Ifjú Mestere a szalma alkotásokról. Az utolsó napon Martonvásárról érkezett egy mikrobusz hatalmas aratókoszorúval, amelyet a Kutatóintézetben termelt gabonából fontak. Végül 28 pályázó, 32 településről küldte el alkotását.

Ezt a pályázati anyagot vándoroltatták öt településen. Öt év elteltével, az állandó utaztatástól azonban megrongálódott, fel kellett újítani. Ennek érdekében meghívták a legjobb szalmafonókat az Életmód táborba, aminek nagy sikere volt. Eddig több mint harminc nyári szalmafonó tábort tartottak. Törökszentmiklós adott helyet a tábornak 15 évig.

2000-ben az I. Nemzetközi Szalmafonó Konferenciára 10 országból érkeztek. Néhányan közülük már rendszeresen ott vannak a nyári táborokban, az utóbbi években összel is, új ötletekkel, szebbnél szebb szalmakészítményekkel érkeznek és tanítják az érdeklődőket.

A törökszentmiklósi Városi Művelődési Központban avatták fel az ország első szalmafonást bemutató helyét, a Szalmaga-

lériát –az I. Nemzetközi Szalmafonó Konferencia keretében, az Országos Szalmafonók Baráti Köre, tagjainak munkáiból.

A Baráti Kör elnöke Klárka, idén átadta az elnöki stafétát, amikor nyugdíjba ment, de továbbra is ott van minden táborban, részt vesz a pályázatokon, nem csak ő, hanem családja is. Miután megtanulta, a szalmafonást, tanította is. Megtanította lányának, menyének és unokáinak, egész családját bevatta és megszerettette velük, ő lett a Szalma Mama.

A szalmafonás tudományát szeretné megosztani másokkal is, akik készítményt éreznek arra, hogy kezükbe vegyék a szalmát és megformálják. Könyvet is írt Tüskés Tünde társszerzővel, melynek címe Szalmaország. Ezt a könyvet a kezdők is bátran forgathatják.

1992-ben, amikor átadták a Mezőgazdasági Múzeumnak az Aratókoszorú pályázat anyagát, Kovács Judit muzeológus a következőket írta a Múzeumi Közleményekben:

„1901-ben Darányi Ignác földművelésügyi miniszter felhívást intézett a parasztsághoz, hogy elevenítsék föl az aratáshoz fűződő hagyományokat, ez a felhívás ama tizenkettedik órában jött, amikor még menteni lehetett a menthetőt, s 90 év múlva immár a huszonnegyedik órában hasonló céllal született meg a törökszentmiklósi I. Országos Kalászfónó pályázat felhívása, mellyel újjáéledt egy hagyomány, a szalmafonás”.

Sülye Károlyné 2003-ban megkapta a Magyar Kultúra Lovagja kitüntetést, a szalmafonás újraélesztéséért, hagyományörző tevékenységéért. Szívből kívánom, hogy adjon neki a Jóisten erőt, egészséget további életében, valamint, boldog tevékenykedést „Szalmaországban,” szerető családja és barátai körében.

Zsolnainé

BABUSGATÓ

ÖLBELI JÁTÉKOK

Az ölbeli játékok a néphagyományokhoz kötődtek, vagyis szájról szájra hagyományozódtak, miként a népmesék. Mára már több olyan generáció nőtt fel, amelyeknek tagjai nem ismerik ezeket a végtelenül egyszerű, ám hasznos játékokat, ezért nem is tudják tovább adni őket.

A höcöggetős, lovagoltatós, tenyérsimítós, csiklandozós, arccirógatós, vonatozós, táncoltatós, hintáztatós, dögönyözős játékok használata a hétköznapi életben segítik a gyermekeket anyanyelvünk elsajátításában, és ezek egyben a korai érzelmi és zenei nevelés alapkövei. Néhány apró példa:

„Gyí te paci, gyí te ló,
Gyí te, gyí te, gyí fakó!
Hová viszed el innét
ezt az icipicikét?
Nem is viszem messzire csak
a falu végére.
HOPPI!”

(Szemtől-szemben a térdünkön lovagoltatás, majd a végére a magasba emeljük a gyermeköt.)

„Lovagol a katona
lassan baktat a lova
ha megugrik a lova
lecsúszik a katona
ZSUPSZ!”

(Zsupszra szétnyitjuk a térdünket és hónaljnál tartva leengedjük a földig a katonát.)

„Tó vize, tó vize
(mutatóujjal körök rajzolása)
csupa nádszál
(karemelés, kéz ökölben)
egy kacska két kacska oda császkal
(számok mutatása ujjal)
sárban ezer kacska bogarászik
(tenyér nyitása-zárása)
reszket a tó vize, ki se látszik.”
(csuklórázás)

Ezek a játékok, a közös mókázás kacagás mellett fejlesztik a gyermekünk beszédértését, ritmusérzékét. Segítik a világ megismerését, és számos áttételes hatásuk van a személyiségfejlődésre és értelmi képességek alakulására. Ami talán a legfontosabb, hogy szoros érzelmi kapcsolatot eredményez gyermek és szülő között. A testközelség, testkontaktus ebben az életkorban kiemelt szerepet játszik. Képesek olyan közeget teremteni, melyben az egymásra figyelés, a szeretet kifejezése, az anya és a gyermek közötti metakommunikáció fokozottan jelen van, és a kicsik testi-lelki fejlődését szolgálja.

Ezeket a játékokat szeretnénk megtanítani az érdeklődő anyukáknak keddenként 17 és 18 óra között a hernádi művelődési házban, a Zenebölcsiben. Várjuk az érdeklődőket, belépés csemetével!

Felhasznált irodalom:
Sándor Ildikó, Tücsökringató
Gabnai Katalin Dünnyögők
és dúdolók c. könyv.

RPK

**Mészáros Magdolna, Blazsek
Veronika és Miklós**

Dr. Dékány Vilmos segédpüspök

Egykori teológia tanáromról szeretnék írni, aki 2 éven keresztül több teológiai tárgyat is tanított nekem és kispap társaimnak az Esztergomi Hittudományi Főiskolán. Ő volt az egyháztörténet, a latin és a patológia professzorom. Dr. Dékány Vilmosnak hívták. 1925-ben született Kecskeméten. Fitalon az oroszok fogságába esett és ott a fagyos orosz tájon hívta meg az Isten papnak. Mikor hazatért elkötelezte magát a piarista rendbe, pap, tanár akart lenni. Miután feloszlatták a rendet, Esztergomi Egyházmegyébe jelentkezett és a budapesti Pázmány Péter Hittudományi Egyetemen tanult tovább, ott szerzett diplomát. Több budapesti plébánián teljesített papi szolgálatot, majd később az esztergomi Papnevelő Intézet előjárója lett. Innen az Állami Egyházügyi Hivatal száműzte. Zebegénybe került plébánosnak. 1990-ben eljött a rendszerváltás és ennek hajnalán az első között rehabilitálták. II. János Pál pápa segédpüspöknek nevezte ki Dr. Paskai László bíboros, prímás, esztergomi érsek mellé.

Nagyon vonzó volt az ő alázata és szelídsége. Igen egyszerűen élt. Az egyik teológia óra ismertetett meg vele. Már a szemináriumi felvételi előtt elmentem néhányszor kihallgatásokra. A középiskolai felvételimet is támogatta a piarista kollégiumba. Amikor jelentkeztem a szemináriumba, mellettem állt. A felvételi vizsgát ő vezette le, mert Paskai bíboros nem tudott jelen lenni. Az első napokban többször ájtott hozzánk kispapokhoz a palotából, és mint egy „barát”, jó szívvel támogatott minket. Beszámolókon, vizsgákon mindig kegyes volt és türelmesen végighallgatott minket. Mikor osztályozott szigorú és igazságos volt.

Köztünk élt, mint jó pásztor és kiváló mester. Csöndes és igaz embernek ismertem meg. Bármikor az órák, előadások szünetében találkoztunk a folyosón, mindig előre megkérdezte, hogy vagyok, mi újság velem. A szüneteket nem a tanárban töltötte, hanem köztünk, a főiskola folyosóján. Szerette a viccelődést és a humort. Alacsony termetű volt és

szerény, soha nem láttam civil öltözetben, hűségesen hordta a fekete reverendát. Soha nem panaszkodott, magáról szüksézzavúan beszélt.

A püspök úr nevéhez fűződik 1993-as magyar egyházmegyéek felosztásának reformja. Neki kellett három tervezetet beadni és előkészíteni Rómának a területi felosztások térképeinek átalakításáról. Ekkor, 1993-ban több egyházmegye átalakult és új egyházmegyéek jöttek létre. Ő volt az a főpap, aki ezt koordinálta, beosztotta.

Papi, jó pásztori példát adott, egész életemre nagy hatással volt és van ma is. Az utolsó napjainak is tanúja lehettem. Többször feküdt kórházban a szívével. Amikor meglátogattuk, egy cseppet sem panaszkodott. Reméltük, hogy felgyógyul. Mindig kötelességtudó volt. Már elfogadta a Szent-szék a nyugdíjazását és kinevezte a helyére Dr. Beer Miklós segédpüspök urat, amikor hajnalban, patológia órára készült hozzánk és elindult az órára a palotából, de rosszul érezte magát és be kellett vinni a kórházba. A kórházban 1-2 napot töltött és itt adta át a lelkét a teremtőjének, meghalt. Hiszem, hogy a Mennysorságban közbenjár értünk. Pénteken temették Kecskeméten, másnap, szombaton volt, Dr. Beer Miklós püspökszentelése. Pénteken az egész szeminárium levonult a temetésre és egy korszak lezárult az életemből. Egy szál piros rózsát vittem és a temetésen a sírjába dobtam.

Még most is ragaszkodom, kötődöm hozzá, egy értékes sokoldalú püspököt és előjárót kaptam benne az Istentől.

Amikor Hernádra költöztem, megtudtam, hogy a testvére itt élt a faluban, és ezt különösen jó érzéssel töltött el, mert így még közelebb érzem magamhoz őt is és a hernádiakat is.

Vukovich Márton diakónus

Nálunk szolgál

Simon Miklós plébános úr után Tibay László atya vette át a hernádi katolikus hívek lelki gondozását, de nem érkezett egyedül a faluba. Magával hozott egy kedves, fiatal diakónust, aki beköltözött a plébániára és segíti munkája ellátásában a nagyon elfoglalt László atyát. Vukovich Mártonnal beszélgettem a terveiről.

– Hosszú út vezetett Hernádig?

– 2003-ban diplomáztam az Esztergomi Hittudományi Főiskolán. Azután elkerültem Kecskemétre, ez életem hivatalos kereső időszaka volt. 2005. decemberétől Gyónon, a Zárdakert Idősek Otthonában dolgoztam. Egy fél év után kértem a püspök urat, hogy szenteljen diakónussá, amit ő teljesített, így 2006. júliusa óta diakónus vagyok. Az én célom az, hogy egyszer áldozópapként dolgozhassak, szolgálhassak.

– Ez várhatóan mikor következik be az ön életében?

– Ez a püspök atya döntésétől függ.
– **Azt hiszem, elárulhatjuk, hogy olyan példaképe van, akinek élete érintette községünkét.**

– Igen. Szeretnék méltó utóda lenni Dr. Dékány Vilmos SCH.P. püspök úrnak, akinek valóban van kötődése Hernádra, hiszen testvére több évtizeden keresztül volt a falu lakója.

– Mik a tervei Hernádon?

– Nagyon sok feladatot elláthatok és ellátok: például felkészíthetek fiatalokat keresztre, előkészíthetek bér-málást tanfolyamon, bejárok a hittanórákra. Igyekszem megjelenni bármilyen alkalmon, ahová meghívnak, hogy a szentmiséken kívül is érezzék az itt lakók a papi jelenlétet. Szeretném megszólítani az ifjúságot.

– Mit tapasztal, megismerik már a hernádiak?

– Igen, nagyon sokan köszönnek vagy fejet hajtanak, aminek nagyon

örülök. Leginkább azonban azt szeretném, ha egy lehetnék a közösséggel.

– Szívesen maradna Hernádon, ha a püspök atya is úgy gondolja?

– Igen, mert nagyon megszerettem a hernádi embereket. Közösséget vállalok az itt élőkkel és Tibay László plébános úrral, a vezetőmmel. Hiszem, hogy azért vagyok itt, hogy Isten dicsőségére és a hívek lelki javára legyek.

Pallaga Mária

Márton atya diakónussá szentelése után először áldoztat

Szerzetes sírok Gyónon (3. rész)

Egy ideig még szaporodik a szerzetes sírok száma, de aztán teljesen elapadnak.

Csak Tarcziciát találok, ő az egyetlen Keresztes Rendi nővér azok közül, akik egykor Gyónon, a szeretetotthonban évtizedekig dolgoztak. Az idős szerzetes nővérekkel együtt még 16 rendtársuk költözött ide, akik gondoskodtak testvéreikről. Főztek, mostak, vaskályhákban fűtöttek, lavórban mosdattak.

„Itt mindig patyolat tisztaság volt”, mondja Tarczícia nővér. Mindig fegyelmезetten, soha nem panaszkodtak a fárasztó munka miatt. Hitükből merítették erőt. Volt erejük és idejük arra is, hogy közösségben gyakorolják vallásukat. A tiltott évtizedek alatt is kapcsolatban voltak egymással, titokban élt tovább a Keresztes Nővérek Rendje.

„Mindenütt volt arra remény, hogy az ember ne csüggedjen el. A cél azonos: az Örök Élet, Krisztus vezetésével”, mondja Tarczícia nővér, aki élete során sokfelé megfordult hosszabb-rövidebb ideig, még Rómában is eltöltött három évet a Magyar Papi Konzulátuson. Azt kérdezem most tőle, miért pont ide jött vissza idősebb korában? Hiszen már több

Tarczícia nővér

mint húsz éve elment innen, és vannak más egyházi otthonok is Magyarországon, ahol szívesen befogadták volna.

„Mert itt voltak a testvéreim. Nagyon sok keresztes nővért helyeztek itt végső nyugalomra. Tudja ez nálunk szerzetes nővéreknél úgy van, mint az édestestvéreknél, oda megyek, ahol a testvéreim vannak, ott érzem jól magam. Nekem első volt a Rend. Azért jöttem Gyónra, mert ez szinte a második otthonom volt a szülői ház mellett. Egykor huszonöt évig dolgoztam itt. Én voltam a legfiatalabb, az akkori társaim már mind el-

mentek e földi világból, egyszer majd én is követem őket, de addig még...”, és lehajtja fejét kicsi szünetet tart, majd ismét mosolyog, elmeséli, hogy ahol most a szobája van (ami csak öt négyzetméternyi), ott a kápolna volt valamikor. „Pontosan itt állt az oltár, ahol most az ágyam. Itt hajtom álomra a fejem minden este. Csodálatos érzéssel tölt el, mert az Úrjézus ajándékának tekintem. Azt hiszem engem választott ki erre, hogy én, a legkisebb jegyese, itt fejezzem be az életem.”

Tarczícia már nem tudott fogadalmat tenni, feloszlatták a rendeket, menni kellett Zsámbékról mindenkinek. Zsámbékon volt a Rend magyarországi Tartományháza. Itt képezték a jelölteket, tanították őket a szerzetesi életre. „Tizenketten voltunk noviciák, közülük én voltam a legfiatalabb. A novicia még csak elkötelezett, a fogadalomtétel előtti időszakban így neveztek bennünket. Egy évet kellett eltölteni szigorú szabályok szerinti elkötelezettségben, ez idő alatt kellett elsajátítani a szerzet szellemét. Noviciátus alatt

a novicia már a rendhez tartozott, de még tanult. Fogadalomtétel után, mint apáca, taníthatott, ha tovább képezte magát. Nekem erre már nem volt lehetőségem, mert megszüntették az iskolát, és civil munkát kellett vállalom. Én akkor hazaköltöztem a szüleimhez Pestszenterzsébetre, innen jártam dolgozni Kispestre, a Szövőgyárba.”

„Később aztán Budapesten a Farkasréti temetőben tettünk fogadalmat, mert annyira nem volt szabad összejönni. Figyelték mindenkit. Rólunk akkor azt hitték, hogy imádkozunk a halottakért. Odamentünk, ahol a legfőbb előljárónk van eltemetve, az ő sírjánál tettem örök fogadalmat. Akkor még hat év elteltével tehetünk örök fogadalmat, de addig is évente egyszer megerősítő fogadalmat kellett tenni.”

Amikor megszületett a Mária keresztnévet kapta, mégis mindenki Tarczícia nővérek szólítja. Hogy is van ez? „A szerzetesnővérek mind a Rendbéli nevüket használják. A jelöltség letelte után mindenki kap egy védőszentet, s onnantól kezdve az ő nevét viseli. Én Tarcziciáról kaptam a nevem, akinek a rövid története így szól: Amikor a kis Tarczícia vitte a fiatalságnak az oltáriszentséget, útközben megtámadták őt, agyonverték, de csodálatos módon az oltáriszentség nem sérült meg, mert a testével meg tudta védeni. Akik megtalálták, tették méltó helyére az oltáriszentséget.”

Tarcziciát hogyan fogadták Gyónon, amikor először jött ide?

„Itt az Otthonban kedvesen fogadtak bennünket, tudták, hogy mi is apácák vagyunk, nem csak a gondozottak. Minket tulajdonképpen csak a kommunisták üldöztek. Látja milyen az élet? Most megint vagyunk itt négyen szerzetes nővérek. Az imént hallottam, hogy ma költözött be Kriszta nővérünk, ő már elmúlt kilencven éves. Szeretek itt lenni, mi testvérek soha nem hagyjuk el egymást. A szerzetes sírok száma egy ideig még szaporodik, majd teljesen elapadnak, mert elfogyunk. Talán nem szűnik meg a rend, mert két új tagja is van, de Magyarországon már csak huszonheten vagyunk, ebből huszonötön nyolcvan és száz év közöttiek.”

A Szent Keresztről Nevezett Keresztes Nővérek Rendje 1872-ben alakult Svájcban. Nemcsak Európában, hanem Japánban és Amerikában is lettek követői a Szerzet szellemének.

Magyarországon 1913 óta vannak Keresztes Nővérek.

Ma sehol nincs elegendő utánpótlás.

Zsolnai Jánosné

A zárda régen

Az örök városban jártam

Szeptemberben Rómában töltöttem 4 napot és ezt az élményemet szeretném megosztani a kedves olvasóval és egy kicsit bemutatni az ókori világ központját. A dicső cészárok korából ered a mondás „minden út Rómába vezet”, vélhetően a „Caput Mundi”-nak (a világ fejének) nevezett város magasztalásaképpen.

Vonzereje nem halványodott az idők múlásával, hiszen a római civilizáció a göröggel együtt a nyugati műveltség bölcsője volt. A görögök a szellemi életben, a filozófia, az irodalom, a képzőművészet terén alkottak nagyot, a rómaiak érdeklődése a nagyobb gyakorlati érzékük és racionalitásuk folytán inkább a birodalom szervezése és a politika felé fordult. Ez a kétféle mentalitás tükröződik alkotásaikban.

Róma a római birodalom bukása után is megőrizte fontos szerepét, a keresztény világ központja lett. Talán sokan nem tudják, miért éppen itt van a kereszténység fővárosa. Jézus Krisztus a 12 apostol közül Pétert választotta apostol fejedelemmé és neki mondta Fülöp Cezareában: „Péter vagy, erre a sziklára építem egyházamat.” (Mt 16,18.) Péter apostolt Néró a keresztényüldözés idején, Kr.u 67-ben fejjel lefelé feszítette keresztre Rómában. Nagy Konstantin az ő sírja fölé építette a róla elnevezett bazilikát, „ahol Péter ott az egyház”. Hatalmas méretei, monumentalitása kifejezi a katolikus egyház szentségét. Naponta több száz zarándok 2-3 órás sort állva vár, hogy bejusson a bazilikába. Úgy tudom, a világ legnagyobb kupolája itt található. A bejáratától a földre festett

A Szent Péter tér egy részlete

Az Angyalvár gyakran nyújtott menedéket a pápáknak a történelem során

A szerző a Villa d'Este-nél

Szent .Pál koponyáját. A főhajóban az apostolok ember nagyságú szobrai. A templomból kijövet a tér másik oldalán található a Szent Kereszt Templom, ahol a szent lépcső van, amelyen Krisztus ment Pilátus elé. Jézus iránti szeretetből csak térdelve mennek fel rajta. Én is megtettem, szinte ki vannak térdelve a lépcsőfokok.

A Colosseumban járva szinte magam előtt láttam Sienkiewicz Quo Vadis c. regényében leírt kínzásokat, ahogy a keresztényekre engedték a kiéheztetett vadállatokat. Először Flavius Amphiteátrumának nevezték, nevét talán azért kapta, mert a közelében állt Néró gigantikus méretű szobra, amit Colossusnak neveztek. Tovább a híres Via Appiá-n van a Quo Vadis templom, ahol Szent Péter találkozott a keresztet vivő Jézussal - ennek emlékére építették. Végre eljutottam a Szent Cecília katakombába. Rómát 200 km-es katakombarendszer veszi körül. Ez tulajdonképpen temető, eddig 6-ot tártak fel. A félelmetes két emelet mélységben vannak kősirok. A keresztényüldözések idején itt miséztek a keresztények, a földalatti egyháznak sok tagját itt ölték meg. Az egyik volt Szent Cecília előkelő római patriciusnő, aki nem volt hajlandó a császárt Istenként imádni, ezért kellett meghalnia. Ma az egyházi zene védőszentje. Rómában járva nagyon sok szökőkutat látunk, a leghíresebb a Trevi-kút. Egyszerre 200 szökőkutat azonban csak Tivoliban lehet látni, mesés park, mesés vízesésekkel. Meglepődve olvastam a Villa d'Este falán az emléktáblát, amit a Liszt Ferenc Társaság helyezett el: „itt élt és alkotott egy ideig Liszt Ferenc, a híres magyar zeneszerző”. Két zenemű is született ezen a helyen.

Első apostoli királyunk, Szent István is járt Rómában, az általa alapított zarándokházban laktam, amelyet ma magyar apácák tartanak fenn és szolgálnak az ideérkező zarándokokat. Prokop Péter festményei díszítik a ház falait, aki gyakran volt a ház vendége. Nem csodálkozom, hogy sokszor visszatért ide, hiszen a nyugalom, a csend, a gyönyörű park, a szép kápolna, mind-mind a testi-lelki feltöltődést szolgálja.

Másodszor jártam Rómában, de úgy érzem, nagyon sok látnivaló van még, amiért vissza kell térni. Különös kisugárzása van ennek a városnak, vonzza a turistákat egész évben, évszaktól függetlenül.

Kép és szöveg: Brinza

ÉRTÉKEINK

A ladánybenei Árpád-kori templomrom

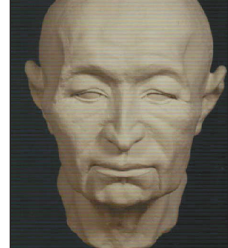
Lakóhelyünkön vagy a közelében több olyan kulturális, történelmi emlék található, amelyeket érdemes számon tartani és egy-egy rövidebb kiránduláson felkeresni. E sorozatunkban egy-egy ilyen kulturális, történelmi helyet keresünk fel és mutatuk be röviden.

Most Hernádtól nem messze, Ladánybene határában lévő Árpád-kori templomromról lesz szó.

Bene falu (ville Bene) első említése 1385. szeptember 1-jéről származik, egy határjárásból, amit a budai káptalan tett a mai Ladánybene területén és környékén. A későbbiekben Mátyás király idejében több oklevél is említi Bene, Beneszállás helyiségeket, önállóan vagy Lajos, Mizse, Örkény (Ewrken), Gyón falvak említésével együtt. A 915 – 923 környékén élt őrs Öblő (ismertebb néven Bene vitéz) sírját 1834-ben találták meg, akinek az armását Kustár Ágnes antropológus számítógépes rekonstrukcióval készítette el (kis képen).

Az 1930-ban történt ásatás során két templomot tártak fel, egy 7,5 x 4 méter belső területűt, illetve a később ráépített 13,2 x 8 méteres külső méretekkal rendelkezőt. A kisebbet valószínűleg a 12. században, míg a nagyobbat a tatárjárás utáni évtizedekben – védelmi célokból – építették. A nagyobb templom északi falánál lévő, négyszögletes építmény valószínűleg sekrestye volt. A falakat téglából és kövekből építették. Több kőfaragvány is előkerült, illetve a megtalált kváderköveken figurális falfestés-maradványok láthatók.

A templomromot nemrégiben fedezték fel – újra. 1980-ban Ladánybenétől alig több mint 1 km-re, egy földmunka során, kőfalak maradványaira bukkantak. A feltáráskor egy félkörös szentélyzáródású Árpád-kori templom alapfalai kerültek elő.

A 13 méter hosszú és 8 méter széles templom alapjai fél métereseek, ami összedöngölt agyag és kő. Erre építették rá a közel másfél méter széles, habarccsal összefogott tört kőből álló alapfalakat. Sajnos, ekkor a – legalább egy évszázaddal korábbi –, kisebb templomnak már a nyomait sem találták meg.

A középkorban Bene és Beneszállás települések voltak a közelben, amik a felszíni nyomokból következtetve a templomtól dél-keleti irányban látható dombháton voltak. Több, igen értékes leletet találtak a templom környékén, illetve a közelben: Benepusztai sírjéig a

9-10. századból, 13. századi Limoges kereszt, 9-10. századi ruhadís.

Hernádtól egy félórás autózással elérhető a rendkívüli nyugalmat árasztó, dimbes-dombos terület, ahol az Árpád-kori templom maradványai láthatók, illetve egy fa emlékoszlop, amin a 16. századból származó, Szent István királyhoz énekelt himnusz részlete olvasható:

„Tekints, István király szomorú hazádra,
Fordítsd szemeidet régi országodra.
Reménységünk vagyon benned a Máriában,
Mint magyar hazánknak hív királynéjában.”

[stx]

LÁMPÁS

Ajándék!

„Egy misszionárius mondta el a következő esetet, amely egy istentisztelet alkalmával történt: Az igehirdetés alatt fölemelkedett egy öreg indiánfőnök, előrement, és tomahawkját (csatabárdját) a misszionárius lába elé tette:

- Indiánfőnök adni tomahawkját Jézus Krisztusnak - mondta és ismét leült.

A misszionárius tovább prédikált Isten szeretetéről a Jézus Krisztusban, Fia odaajándékozásáról, akit elküldött számunkra, és aki most szent ígényt támaszt az életünkre. Ismét fölkelt az öreg főnök és előrement. Levette a takarót a válláról és a következő szavakkal tette le az igehirdető lábához:

- Indiánfőnök adni takaróját Jézus Krisztusnak.

Megint visszament a helyére.

A prédikátor tovább beszélt Isten Jézusban kinyilatkoztatott szeretetéről: hogyan fosztotta meg Isten az eget legdrágább ajándékától és hogyan küldte Jézust a világba, hogy minket, elveszett embereket megváltson és hogy magát odaadja miértünk. Ekkor az öreg főnök elhagyta a gyülekezeti helyiséget. Hamarosan visszatért a lovával, amelyet előzőleg a gyülekezeti sátor előtt megkötött. Ismét előrement a sátorban. Rátékitett a misszionáriusra és azt mondta:

- Indiánfőnök adni a lovát Jézus Krisztusnak.

Most már mindenét odaadta, amije csak volt.

Amikor most az igehirdető arról az Istenről beszélt, aki nem kímélte saját Fiát, hanem odaadta őt mindnyájunkért, sürgősen hallgatói szeme elé állította, hogy Jézus egész életünket magának akarja. Ez az üzenet mélyen behatolt az indiánok szívébe. Végül az öreg utoljára emelkedett föl. Reszkető térdekkel és bizonytalan lépésekkel ment előre. Félő tisztelettel térdelt le a misszionárius előtt, miközben könnye végigfolyt bronzszínű arcán. Remegő ajakkal szölt:

- Indiánfőnök adni magát Jézus Krisztusnak...”

Manapság a karácsony többnyire az ajándékozásról szól. Mindannyiunknak van már tapasztalata, élménye a karácsony előtti vásárlási lázzal kapcsolatosan. Az utolsó pillanatig tartó halogatás, az ötlettelenség, a pénzzsűke, mások felülmúlása ajándékainkkal, sürgős-forgás a konyhában, az ünnepi ebéd, vacsora elkészítése. Ráadásul reklámokban bombáznak bennünket különböző kedvezményes banki hitelekkel, hogy a mi ajándékunk nehogy alul múlja a másikat. Szeretnénk mindenkinek megfelelni és mindenkit lenyűgözni. Persze azt is jól tudjuk, hogy ez ritkán sikerül.

Eljön a várva várt pillanat, kiderül, hogy a pulóver, amit ajándékba vettünk túl kicsi vagy túl nagy, könyvből van már az illetőnek három példány, a gyerek nem vasutat szeretett volna, hanem playstation-t. Az ebéd vagy a vacsora sem úgy sikerül, ahogy terveztük, odaég a hús, összeesik a sütemény, valamelyik családtag nem érkezik időben és valakit éppen az ügyeletre visznek, mert szálla akadt a torkán. A szeretet és béke ünnepe egy pillanat alatt átalakul káosszá, sír a háziasszony, a gyerekek csalódottak, a házigazda pedig kicsit többet nyúl a pohárhoz a stressz oldása érdekében, mert a felvett banki hitelre gondol, amit talán hat év múlva sem tud visszafizetni.

Történik mindez annak ellenére, hogy minden évben eldöntjük, jövőre jobban felkészülünk. Nem kell csodálkoznunk tehát azon, hogy ilyenkor november vége felé megjelennek újra az ismerős érzések, idegesség a gyomorban, gombóc a torokban, nyakunk a hurokban, „hurra” jön a karácsony!

A karácsony tényleg csak ennyi? Egy „púp” a hátunkra”? Hál! Istennek nem, a karácsony jó! Ünnepeink legszebbike.

Jézus mondja: **„Mi haszna van az embernek, ha az egész világot megszerzi is, de lelke kárát vallja? Mit is adhatna az ember cserébe a lelkéért?”**- vagyis vannak értékesebb dolgok a pénzen megvásárolhatóknál.

Az igazi karácsony valóban az ajándékról szól, csakhogynem arról, amit mi emberek adunk egymásnak, hanem a LEGNAGYOBB AJÁNDÉKRÓL, akit Isten adott nekünk embereknek: JÉZUS KRISZTUSRÓL. **„Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen.”**

Valamivel több mint kétezer évvel ezelőtt megtörtént a csoda, Isten az ő fián keresztül közzénk jött, emberek közé. A keresztény és keresztény világ ezt ünnepeli karácsonykor.

Ha Isten ily nagy és értékes ajándékot adott nekünk embereknek, hogyan, miként tudnánk ezt viszonzni, mit adhatnánk mi emberek Neki? Úgy hiszem erre a kérdésre mindenkinek egyénileg kell válaszolni, de segítségünkre lehet a történetünkben szereplő indiánfőnök. Talán tudjuk a példáját követni és mi is átadjuk az életünket Istennek?! Esetleg tudjuk együtt mondani az indián főnökkel: „ADNI MAGUNKAT JÉZUS KRISZTUSNAK...” jó lenne ha így döntenénk, akkor mi magunk is igazi ajándékká válnánk EGYMÁS SZÁMÁRA!

ÁLDOTT KARÁCSONYT!!!

letyusz

Mikulás vagy Télapó?

A december eleji napoknak kedves alakja a Mikulás vagy a Télapó.

Gyerekkoromban, minden év december 5-én este, kitisztított, fényesre pucolt cipőket, csizmáskákat helyeztünk az ablakba, hogy az arra járó Mikulás bácsi ajándékot tegyen beléjük.

Milyen ajándékokat kaptunk? Kizárólagosan almát, diót, esetleg piros csomagolású szaloncukrot.

Az óvodánkba is eljött a Mikulás. Püspöksüveggel a fején, aranypalástban, pásztorbottal látogatott meg minket. Kezében Aranykönyv volt, abból olvasta fel a jó gyerekek nevét, jótetteiket. Megdicsért minket. Kérdezte, szoktunk-e imádkozni szüleinkért, segítettünk-e az otthoni munkákban, szereztünk-e másoknak örömet?

Szent Miklós püspök, az igazi Mikulás

piros nadrágot, prémmel szegélyezett, pufajkaszerű kabátot viselt. Puttyont vagy nagy zsákot cipelt a hátán. Kezében furkósbotot tartott. Fekete krampuszok kísérték, akiknek hosszú bojtos farkuk, piros, lógó nyelvük volt. Virgáccsal ijesztgették a gyerekeket.

Bozontos szakállal alól jóságos Mikulás-képe már nem volt felismerhető...

A Fekete-könyv is előkerült, amelyben a szófogatatlankok, a rosszul viselkedők neve volt beleírva. Őket arra biztatta, hogy igyekezzenek jobbak lenni.

Ajándékcsomagokat osztogatott, mi pedig énekelve köszöntöttük őt.

Aztán nagyon változott a világ. Az iskolában, a boltokban a Mikulást Télapó váltotta fel. Ő is kedvesen jött közénk, ajándékokat is osztogatott. Ruházata azonban más lett. Fején bojtos sapka, buggyos,

Ma már a Télapó alakja legtöbb helyen a reklámot, az üzleti érdekeket szolgálja. Ugyan ajándékot osztogat, de mindez busás haszonnal. A télapó-szolgáltatás telefonon vagy interneten is megrendelhető. Kérésre akár házhoz is mennek. A „profi télapókat” a néhánynapos szerepre reklámszakemberek képezik ki.

A nagy áruházak előtt vásárlásra biztatják a gyerekekkel érkező szülőket, egy-két szem szaloncukrot osztogatva. A karácsonyt is télapóköntösbe öltöztetik.

A lelki tartalom sajnos elveszett!

Örülünk azoknak a közösségeknek, családoknak, csoportoknak, akik őrzik a tiszta hagyományokat.

· Akiknek az ünnep örömteli együttlétet jelent,

· akik tudják, hogy pénzen nem lehet szeretetet vásárolni,

· akik bíznak abban, hogy az önzetlen, ajándékozó szeretet gyermekeik jellemét formálja.

Szent Miklós a IV. században élt. A kisázsiai Myra városának püspöke volt. Életrajz írói sok vele kapcsolatos csendes történetet örökítettek meg.

Ezek közül a legismertebb:

Egy apa nagyon szegény sorban nevelte három lányát. Helyzetükön úgy akart változtatni, hogy nyilvánosházba küldi őket. Amikor ezt Miklós püspök megtudta, éjszaka három zacskó aranyat dobott be ablakukon. Életük ezáltal jobbra fordult, mindhárman férjhez mehettek.

A középkor óta tisztelete nagyon elterjedt. Emlékét a gyermekek Mikulás-napi megajándékozásával őrzik. Kevesen tudják, hogy Oroszországnak évszázadok óta Szent Miklós a védőszentje.

Gubicza Balázs

Az Örökség Kulturális és Hagyományőrző Egyesület, a Hernádi Nyugdíjas Egyesület, a Nagycsaládosok Hernádi Egyesülete és Hernád Község Önkormányzata szeretettel meghív minden érdeklődőt a 2007. december 20-án (csütörtökön), a főtéren 17 órakor kezdődő

FALUKARÁCSONYRA.

Gyűjtsuk meg az utolsó gyertyát az adventi koszorún és köszöntsük együtt az idei karácsonyt!

Kedves Olvasóink!

Az Örökség Kulturális és Hagyományőrző Egyesület 31 tagja nevében boldog karácsonyt és eredményekben gazdag, egészségben eltöltött új esztendőt kívánok.

Zsírosné Pallaga Mária elnök